

Специјални резерват природе “Селевењске пустаре” Програм управљања за 2013. годину

УВОД

Главни циљеви и задаци

Дефинисани су предлогом Плана управљања СРП „Селевењске пустаре“ 2012-2021 (нови План је урађен у виду предлога, спроведена је јавна расправа и послат је Министарству животне средине, рударства и просторног планирања – допис бр. 187/2012, на добијање сагласности) и Извештајем о остварењу програма управљања СРП „Селевењске пустаре“ за 2012. годину.

- Почетак и завршетак ревизије заштићеног подручја уз иновирање просторног концепта заштите (повезивање субјединица Резервата еколошким коридорима)
- Приоритетне активне мере заштите и ревитализација угрожених станишта строго заштићених врста (локалитети у субјединицама Селевењска шума, Воловски пашњк, Дегелица и Лофеј)
- Успостављање колаборативних видова сарадње са корисницима подручја, локалним становништвом и локалном самоуправом у Кањижи
- Наставак развијања базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у циљу дефинисања пројекта активне заштите и бољег чувања заштићеног подручја
- Развијање даљих облика презентације природних вредности подручја, едукативних, рекреативних, еко и етно туристичких садржаја

Услови рада

Јавно предузеће „Палић-Лудаш“ је управљач на четири заштићена подручја у региону Суботице а једно од њих је и СРП „Селевењске пустаре“.

Сектор заштите природе у Јавном преузећу „Палић-Лудаш“ организован је у функцији обављања управљачких послова на заштићеним подручјима . Стручна служба задужена је за планирање, програмирање, праћење стања, извештавање и стручни надзор над радом чуварске службе. Чуварска служба обавља послове чувања, праћења стања и активних мера заштите. У оквиру Стручне службе се такође обављају послови сарадње са корисницима и власницима парцела у заштићеним подручјима (члан 57. Закона о заштити природе). Обављају се и послови промоције, презентације и развоја едукативних садржаја и сарадње са локалним становништвом.

Још увек је у току завршетак опремања Визиторског центра Лудаш у Хајдукову који је у функцији радног простора Управљача свих заштићених природних добара у Суботици и централна тачка за пријем посетилаца свих осталих заштићених подручја па и посетилаца СРП „Селевењске пустаре“. Неопходно је довршити систем за биосанитацију воде (сад у пробном раду) и завршити процедуру техничког пријема како би објекат дошао у пуну функцију.

Заједничке службе ЈП „Палић-Лудаш“ обављају опште послове (менаџмент, рачуноводство, набавке) са седиштем на Палићу. У Сектору заштите природе тренутно ради 9 људи, од којих су 2 са ВСС, 1 са ВШС, 2 са ССС а 4 су НСС. Упражњено је једно радно место са ВСС – због смрти колеге.

Делатност Сектора заштите природе се суфинансира преко наменских средстава из буџета Града Суботице, и путем конкурса за суфинансирање Покрајине и Републике. Едукативни и екотуристички програми су још у развоју.

ПЛАНИРАНИ ПОСЛОВИ

А. ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА

А.1. Чување

А.1.1. Начин рада чуварске службе,

Чување и надзор у СРП „Селевењске пустаре“ је континуирани задатак у циљу превентивне заштите природних вредности и њихових станишта. Спроводи га чуварска служба у сарадњи са осталим корисницима простора и у координацији са њиховим чуварским службама:

-Пољочуварска служба општине Кањижа (више извршилаца)

-Ловочувар Удружења ловаца Кањижа – Ловачко друштво „Хоргош“

Чувар заштићеног подручја надгледа спровођење режима заштите природних вредности, намену и коришћење површина од стране свих корисника простора као и посетилаца „Селевењске пустаре“. Чувар континуирано кроз теренски дневник извештава о свим променама у Резервату. Стручна служба прати стање, подноси пријаве инспекцији или судији за прекршаје и координира праћење поштовања услова заштите природе. Планира се наставак стандардизација ових послова

У циљу што ефикаснијег праћења делатности чуварске службе као и адекватног планирања обиласка терена и извршења осталих радних задатака наставља се рад на интерактивној бази података за сва заштићена подручја којима управља ЈП „Палић-Лудах“ са називом „SuPaLuSe Ranger LandCruiser 2011 MiBeSoft“ (деталније у А.3.2. Заснивање информационог система)

А.1.2. Кадровски ресурси,

У Сектору заштите природе ЈП „Палић-Лудах“ је запослено 10 људи.

Шеф сектора (ВСС)

Стручни сарадник за рибарство (ВСС) – од априла је упражњено радно место због смрти колеге

Стручни сарадник за заштиту природе (ВСС)

Координатор чуварске службе/картографија/база података (ВШС)

Чувар водич (ССС)

Чувар (ССС)

3 рибочувара (НСС)

Чувар (НСС)

Имајући у виду да Јавно предузеће „Палић –Лудах“ поред СРП „Селевењске пустаре“ управља са још три заштићена подручја (око 7500 ha) незадовољавајућа је кадровска структура (чуварска служба са недовољним степеном образовања, недовољан број стручних сарадника потребних профила)

А.1.3. Опремљеност

Захваљујући пројекту из Програма Суседске сарадње Мађарске и Србије 2008. године када је набављен део неопходне опреме (зграда, 1 теренско возило, опрема за чуваре, део информатичке опреме) створена је основа на којој се може развијати даље унапређивање управљања заштићеним подручјем.

Потребно је обнављати опрему за чуваре (делови униформе и друга опрема) и ИТ опрему. Неопходно је још једно возило за кретање на терену.

A.1.4. Обука

Стручна служба Сектора заштите природе ЈП “Палић-Лудаш” планира даљу обуку чувара ради примене прописа у складу са Законом о заштити природе као и наставак обуке о природним вредностима (популацијама, заштићеним врстама). Очекује се Правилник за полагање испита за чуваре и организовање њихове обуке за полагање овог испита од стране Стручне службе.

A.2. Одржавање

A.2.1. Активности и радови на обележавању

Обележавање реализовано по важећим прописима а током године се планира одржавање ознака граница и табли на улазним тачкама у СРП “Селевењске пустаре” као и постављање табли забране приступа на деловима заштићеног подручја са природним реткостима /режимом првог степена (које стално оштећују или уклањају).

A.2.2. Одржавање реда и чистоће

Уобичајене активности на одржавању реда и чистоће на одређеним локацијама: код Шумске куће (периодично током године).

A.2.3. Рад стручних служби на изради и спровођењу управљачких докумената

Планира се:

- израда Извештаја о остваривању Програма управљања за 2013
- израда Програма управљања за 2014 ,
- завршетак процедуре добијања сагласности за План управљања СРП „Селевењске пустаре “ 2012-2021
- завршетак израде и процедура добијања сагласности за акт о унутрашњем реду
- завршетак израде и процедура добијања сагласности за акт о накнадама

A.2.4. Сарадња са корисницима, посебно по основу члана 57

Планира се стална сарадња чуварске и стручне службе са корисницима простора (локално становништво, закупци пољопривредног државног земљишта, пољопривредници, корисник шумског земљишта) уз даље развијање базе података. Планира се даља стандардизација ових послова (вођење података о овим пословима)

A.3. Презентација

A.3.1. Презентација природних вредности подручја

У сарадњи са орнитолошким удружењима планира се обука водича/орнитолога који би током сезоне екскурзија (мај и септембар) обављали послове сезонских водича.

Планира се израда календара догађања у заштићеном подручју (периоди посматрања цветања или појаве одређених врста, обележавање значајних датума, традиционалне манифестације и сл.)

Планира се даља реализација посетилачких програма преко Визиторског центра Лудаш (предавање и шетња са чуварем) са школама из окружења, локалним школама и развијање модела часа у природи за ниже разреде основне школе.

А.3.2. Заснивање информационог система

Наставак формирања базе података која се односи на спровођење режима и мера заштите и унапређивања. Проблем за јаче развијање ове функције и даље је недовољан број чувара одговарајуће стручне спреме, недовољног броја стручног људства за обраду ових података и недовољна густина излазака на терен у функцији мониторинга.

Поред овога потребно је почети развијати географски информациони систем (ГИС) али као предуслов је потребно да се одреде заједничке платформе за његово развијање, најбоље у организацији Завода за заштиту природе Србије и Покрајинског завода за заштиту природе Нови Сад.

А.3.3. Научно-истраживачки и образовни рад

Истраживања и мониторинг се одвијају континуирано у сарадњи са Удружењем љубитеља природе „Рипагиа”. Реализују се заједнички пројекти: зимско храњење птица, пројекат постављања вештачких дупљи и мониторинг птица дупљашица (сове, птице певачице, грабљивице), мониторинг птица са едукацијом за школску омладину.

Исто Удружење планира нови пројекат „Одрживе методе у пољопривреди“ са активностима: постављање стубова за грабљивице између пољопривредних парцела у циљу смањења броја глодара, постављање вештачких дупљи за птице певачице у виноградима и воћњацима у циљу смањења броја инсеката. Део ових активности одвијаће се у Резервату а део у непосредном окружењу

Б. УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА

Б.1. Основни параметри посете

У посету Специјалном резервату природе “Селевењске пустаре” долази претежно школска омладина у оквиру својих екскурзија или часова у природи.

Број специјалних посетилаца – посматрача птица је мали, али континуиран сваке године. Имајући у виду опремљену посетилачку стазу са едукативним садржајем очекује се више посетилаца.

Б.2. Контрола посетилаца, вођење

Посетиоци који у Резерват долазе ради упознавања са природним вредностима имају могућност шетње са водичем дуж обележене стазе (4 км) са информативним/едукативним садржајем. Шетња са водичем се наплаћује кроз улазницу у Резерват. Локална школска омладина не плаћа водича.

Б.3. Центри за посетиоце

На заштићеном подручју нема посебан посетилачки центар већ ту улогу има Визиторски центар Лудаш, смештен у СРП "Лудашко језеро". Објекат у Хајдукову поред функције радног простора Управљача свих заштићених природних добара у Суботици, има и функцију пријема посетилаца (сала за предавања, изложбени хол, рибарска кућа са двориштем), едукативну и научно – истраживачку функцију (биолошка лабораторија, библиотека у оснивању). Објекат који је сазидан 2008. године, није у пуној функцији јер није прошао процедуру техничког пријема. Уређај за биосанитацију отпадних вода са комплекса изграђен 2009/10 је још у пробном раду.

Током 2013 планира се: комплетирање уређаја за биосанитацију отпадних вода, завршетак процедуре техничког пријема, завршетак уређивања нове изложбене поставке и даљи радови на текућем одржавању

Б.4. Штампање материјала и израда других предмета који су у функцији управљања посетиоцима.

Планира се реиздавање постојећи издања (лифлети са едукативних стаза, еко туристичка карта) и израда нових издања

Г. ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА

Г.1. Мониторинг

Планира се наставак мониторинга станишта строго заштићених врста. Предмет мониторинга у СРП "Селевењске пустаре" су већином птичије врсте и мањи број биљних врста према *Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива*.

Мониторинг врши чувар водич приликом редовних обилазака терена и стручни сарадник у сезонским периодима

Подаци се уносе у горе поменути базу података и планира се бележење локације птичијих врста и популација биљних заштићених врста ГПС уређајем.

Г.2. Реинтродукција, реколонизација

Програм "Активна заштита модрозрне постављањем гнездилишних дупљи у Војводини" Овај пројекат радиће се у сарадњи са Удружењем љубитеља природе „Riparia" из Суботице.

Г.3 Ревитализација

Наставак радова на управљањом кошењу секундарних тршњака у циљу ревитализације станишта влажних ливада (локалитет Лофеј)

Г.4 Активне мере заштите

Планира се даља организација активних мера заштите на пешчарским чистинама у Селевењској шуми (одељења 3/чистина 3, одсек ц,е и одељење 2/чистина 1,2 одсек а,б)- чишћење дрвенастог подраста и кошење и уклањање инвазивних врста.

Д. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

Д.2. Пољопривреда

Добар део пољопривредног земљишта је у државном власништву. Део ових површина је издаван у закуп (делови II и III степена заштите). Планира се рад стручне службе на прилагођавању сетова

услова заштите природе по појединачном уговору и стручном надзору у поштовању истих (за субјединицу Лофеј која је део општине Суботица).

Пољопривредне површне (ливаде) које припадају општини Кањижа а део су Резервата су ливаде које користи МЗ Хоргош, која их и издаје за кошење. Ограничавајући режим кошења (датум почетка и начин) се делимично спроводи и контролисаће се у циљу спровођења режима (кошење после завршетка цветања мочварних орхидеја и других природних реткости, остављање пруга) а надзирана је и испаша (број грла по ха, кретање ван станишта заштићених врста у генеративном периоду).

Планира се да се ове активности за површине на територији општине Суботица финансирају кроз уговор са Градом Суботицом.

Планира се и сарадња са општином Кањижа по овом питању.

Д.2. Шумарство

Иако је Селевењска шума са површином од 85,15 ха друштвено/државно власништво, корисник у овом тренутку не постоји, јер општина Кањижа није одредила корисника. Посебна шумска основа је истекла са крајем 2010. године.

Управљач у циљу активне заштите станишта заштићених врста, што су углавном биљне врсте пешчарских станишта на чистинама унутар шуме, планира да даље обавља одређене активности чишћења и активност организовања сакупљања грањевине и чишћења подраста на одређеним површинама.

Е. ОСТАЛИ НЕКАТЕГОРИСАНИ ПОСЛОВИ

Е.1. Противпожарна заштита и пожари

У периодима када је повећана опасност од пожара (јесен и пролеће) појачаће се рад чуварске службе на осматрању

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН – Табела прихода

ПРИХОДИ		
	Извори прихода	Износ у динарима
Средства буџета Републике Србије		
1.	1.1. Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања,	1.250.000
	1.2. Министарство финансија и привреде - Сектор за туризам	
	1.3. Министарство енергетике, развоја и животне средине - Фонд за заштиту животне средине	
	1.4. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	
2.	1.5. Остала средства Републике Србије	
	2.1. Приходи од обављања делатности	105.000
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	175.000
	2.3. Остали сопствени приходи	
Средства буџета Аутономне покрајине Војводине		
3.	3.1. Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине	500.000
	3.2.	
Средства буџета јединице локалне самоуправе		
4.	4.1. Град Суботица	120.000
	4.2.	
Средства донација, поклона и помоћи		
5.	5.1.	
	5.2.	
	5.3.	
Остала средства		
6.	6.1.	
	6.2.	
	УКУПНО ПРИХОДИ	2.150.000

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН – Табела планираних расхода

	Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)						Укупно
		1. Буџет РС	2. Соп. прих.	3. Буџет АПВ	4. Буџет ЈЛС	5. ДПП	6. Остала средства	
А	А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја							
	А.1. Чуварска служба	816.413	47.072	220.056	21.862			1.105.403
	А.1.1. Бруто зараде чувара,	560.588	39904	189.004	15.078			804.574
	А.1.2. Остали трошкови чуварске службе (гориво, дневнице, службена одећа и обућа, инструменти и опрема)	201.745	5.248	15.052	3.712			225.757
	А.1.3. Набавке средстава рада (чамац, возило и др)	33.280						33.280
	А.1.4. Обука чувара	20.800	1.920	16.000	3.072			41.792
	А.2. Одржавање	240.267	39.429	128.096	31.346			439.138
	А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада,	92.735	21.004	62.624	15.078			191.441

	A.2.2. Материјални трошкови одржавања заштићеног подручја: обележавања и одржавања чистоће, санација и др.	147.532	18.425	65.472	16.268			247.697
	A.3. Презентација	55.320	13.694	14.920	5.300			89.234
	A.3.1. Материјални трошкови у вези презентације вредности и развоја научних, образовних и културних функција,	9.720	2.430	1.500	1.600			15.250
	A.3.2. Заснивање информационог система/ ГИС-а и др	33.472	7.616	6.240	2.000			49.328
	A.3.3. Научно истраживачки и образовни рад	12.128	3.648	7.180	1.700			24.656
	Укупно А.0	1.112.000	100.195	363.072	58.508			1.633.775
Б	Б.0. Управљање посетиоцима							
	Б1. Центар за посетиоце (материјални трошкови изградње и опремања)							
	Б.2. Остали трошкови (штампање материјала и др)	20.838	2.700	7.500	1.830			32.868
	Укупно Б.0	20.838	2.700	7.500	1.830			32.868
Г	Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја							
	Г.1. Мониторинг							
	Г.2. Реинтродукција, реколонизација							
	Г.3. Рекултивација и др.	152.000	24.520	83.260	12.300			272.080
	Укупно Г.0	152.000	24.520	83.260	12.300			272.080

	Д.О.Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
Д	Д.1. Зимска сеча трске						
	Д.2. Колаборативна сарадња са локалним становништвом из области лова и риболова	35.000	15.680		64.000		114.680
	Д.3. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
	Укупно Д.0	35.000	15.680		64.000		114.680
	Е.1. Противпожарна заштита и појаве пожара	118.400	14.720				133.120
	Е.2. Друго						
	Укупно Е.0	118.400	14.720				133.120
	Укупно планирани расходи	1.438.238	157.815	453.832	136.638		2.186.523